

Od: urzadz@gmina-chojnow.pl
Wysłano: wtorek, 9 lipca 2019 14:27
Do: Paweł Sobczyk - Urząd Gminy Chojnów
Temat: FW: Oficjalny Wniosek i Petycja na mocy art. 61 i 63 Konstytucji RP - taryfy telefoniczne część II - Zmieniamy Gminy na Lepsze
Załączniki: Ułatwienie udzielenia informacji publicznej-2019-07-08.docx; Załącznik bez tytułu 00266.htm; Inicjatywa - Wszyscy mamy obowiązek pytać o sprawy publiczne - optymalizacja kosztów - telefony2.docx; Załącznik bez tytułu 00269.htm; Inicjatywa - Wszyscy mamy obowiązek pytać o sprawy publiczne - optymalizacja kosztów - telefony2.docx.xades; Załącznik bez tytułu 00272.htm

Ważność: Wysoka

Sekretariat Urzędu Gminy Chojnów

urzadz@gmina-chojnow.pl

tel.76/81 88 502, fax 76/81 87 587

Urząd Gminy Chojnów
ul. Fabryczna 1
59-225 Chojnów
tel. 76/81 88 502
fax. 76/81 87 587

GMINA CHOJNÓW

Dbaj o środowisko, nie drukuj tej wiadomości, jeśli nie jest to konieczne.

From: Inicjatywa - dbajmy o koszty publiczne - Zmieniamy Gminy na Lepsze <optymalizacja-taryf@samorzad.pl>

Sent: Monday, July 8, 2019 1:29 PM

To: adresat.urzadz@samorzad.pl

Cc: dwnik@nik.gov.pl

Subject: Oficjalny Wniosek i Petycja na mocy art. 61 i 63 Konstytucji RP - taryfy telefoniczne część II - Zmieniamy Gminy na Lepsze

Kierownik Jednostki Samorządu Terytorialnego (dalej JST) - w rozumieniu art. 33 ust. 3 Ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U.2018.994 t.j. z dnia 2018.05.24)

Dane wnioskodawcy/współwnioskodawcy znajdują się poniżej oraz - w załączonym pliku sygnowanym bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym kwalifikowanym certyfikatem - stosownie do dyspozycji Ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz.U.2016.1579 dnia 2016.09.29) oraz przepisów art. 4 ust. 5 Ustawy o petycjach (Dz.U.2018.870 t.j. z dnia 2018.05.10) - **Data dostarczenia - zgodna z dyspozycją art. 61 pkt. 2 Ustawy Kodeks Cywilny (Dz.U.2018.1025 t.j. z dnia 2018.05.29)**

Preambuła Wniosku:

Jak wynika z uprzednio przeprowadzanych wnioskowań do Gmin oraz z analizy budżetów Gmin/Miast - redukcja kosztów związanych z korzystaniem z usług telekomunikacyjnych - przebiega w gminach - bardzo wolno.

Obecnie zamierzamy zapytać o stan faktyczny dotyczący 2019 r.

Uzyskane przez nas odnośne dane dotyczące 2018 r. są w przypadku części Gmin - już na pierwszy rzut oka - wymagające optymalizacji.

Tym razem pytamy o 2019 r.

Tymczasem - dla porównania - w przypadku Osób fizycznych i Firm - ponoszone rzeczowe koszty - zmniejszyły się w ostatnich 10 latach bardzo znacznie - częstokroć kilkukrotnie np. z 1500 pln na 100 pln.

Oczywiście - Wnioskodawca jest świadomy, że nie można miarodajnie - porównywać ad hoc - optymalizację kosztów ponoszonych przez Osoby Fizyczne czy firmy do dokonanej redukcji kosztów - ponoszonych przez Instytucje Publiczne.

Jednakże warto zrealizować rekonesans - w tym obszarze i dokonać stosownej analizy - wykazując troskę o wydatkowanie środków publicznych pochodzących z pieniędzy Podatników.

Media donoszą o sytuacjach typu - vide - <http://www.tvp.info/35584545/50-tys-zi-rachunku-za-sluzbowy-telefon-tyle-w-tydzien-wydzwonila-hanna-gronkiewiczwaltz>

(Materiał TVP info z 2018 r.)

W rzeczonym artykule czytamy m.in: **"(...) 50 tysięcy złotych w tydzień. Okazuje się, że tak pokaźną sumę można wydać na... rozmowy telefoniczne. Tym rekordem może pochwalić się warszawska prezydent (...)"**

Jak wynika z materiału w czerwcu kilka lat wcześniej - było to jedynie (...) 22 tys. pln - sic !

Powyższe informacje utwierdzają nas w tym, że sanacja i optymalizacja pieniędzy podatników w tym obszarze wydaje się niezbędną.

Zdaniem Wnioskodawcy:

Dzięki działaniom sfer Rządowych (w skali makro) w ostatnim czasie sytuacja ulega poprawie, jednakże bez szybkiej sanacji tego obszaru (w skali mikro) również w Gminach - proces ten będzie w dalszym ciągu przebiegał zbyt wolno - bez namacalnych sukcesów w postaci znaczącej poprawy w wydatkowaniu środków publicznych w tym obszarze.

W związku z powyższym:

I Wniosek:

§1.1) Na mocy art. 61 Konstytucji RP, w trybie inter alia: art. 6 ust. 1 pkt 3 lit. f, art. 6 ust. 1 pkt 5 Ustawy z dnia 6 września o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2018.1330 t.j. z 2018.07.10) - wnosimy o udzielenie informacji publicznej w przedmiocie - jakie łączne koszty poniosła Gmina (Adresat Wniosku - bez nadzorowanych Jednostek Organizacyjnych) **w okresie 5 pierwszych miesięcy 2019 r. (styczeń-maj 2019 r.)** w związku z korzystaniem z usług telekomunikacyjnych?

W niniejszym pytaniu wnioskodawca ma na myśli - koszty en bloc - użytkowania służbowych telefonów komórkowych wykorzystywanych do wykonywania zadań publicznych.

§1.2) Dodatkowo, w kontekście pytania z §1.1 - w trybie wyżej powołanych przepisów - wnosimy o :

- wyszczególnienie nazw Operatorów z jakimi Urząd ma sygnowane umowy
- ilości sygnowanych umów z danym operatorem
- data/czas wygaśnięcia umowy

Stan na dzień złożenia niniejszego wniosku.

Fakultatywnie i dla ułatwienia Urząd może odpowiedzieć na wszystkie pytania zawarte w niniejszym wniosku - en bloc - za pomocą załączonego - poniżej przez wnioskodawcę - pliku programu Word.

W rzeczonym pliku Wnioskodawca dla większej przejrzystości umieścił jedynie pytania oraz tabele zawierające kolumny i rekordy związane z zadawanymi pytaniami - ułatwiając w ten sposób udzielenie informacji publicznej w przedmiocie wyżej sygnalizowanych zagadnień.

Wzmiankowaną tabelę dotyczącą powyższych zagadnień - oznaczono - jako SEKCJA nr 1

Będziemy wdzięczni za odpowiedź w tej właśnie formie - ułatwi nam to publikację wyników na naszym portalu www.gmina.pl oraz ewentualne wszczynanie procedur sanacyjnych.

Nadmieniamy, iż powyższe pytania o informację publiczną - wydają się **szczególnie istotne z punktu widzenia interesu publicznego** pro publico bono - nawiązując do art. 3 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 6 września o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2018.1330 t.j. z 2018.07.10) - gdyż ten obszar **wydatkowania pieniędzy podatników** - wydaje się (jak wynika z uprzednio uzyskanych przez nas odpowiedzi) - szczególnie wymagać - wdrożenia procedur optymalizacji finansowej - tak aby w interesie publicznym wykorzystać dużą konkurencję panującą wśród operatorów telefonii komórkowej.

Przedmiotowy obszar wydaje się również szczególnie istotny z punktu widzenia spraw bezpieczeństwa i wspierania producentów nie stanowiących zagrożenia dla bezpieczeństwa - media i struktury rządowe wielu Państw w ostatnim czasie szeroko informują o tej problematyce ad exemplum:

<https://www.tvp.info/41281357/pompeo-o-chinskiej-technologii-jej-instalowanie-niesie-ryzyko> USA !!!!

<http://www.tokfm.pl/Tokfm/7,103086,24789615,donald-trump-uderza-w-huawei-prezydent-usa-podpisal-specjalne.html>

<https://www.tvp.info/40814793/chinskie-technologie-budza-obawy-na-swiecie>

W naszym Kraju - problem ten również został już zauważony:

<https://forsal.pl/artykuly/1391986,huawei-rzad-odlozy-chinskie-telefony-abw-wydala-resortom-specjalne-zalecenia.html>

§2) W trybie wyżej wymienionych przepisów - wnosimy o kwantyfikację wysokości odnośnych abonamentów **w ramach pierwszych pięciu miesięcy 2019 r.** - dla ułatwienia załączamy tabelę - gdzie w sekcji II - znajdują się odnośne rubryki do wypełnienia.

II - Petycja Odrębna - procedowana w trybie Ustawy o petycjach (Dz.U.2018.870 t.j. z dnia 2018.05.10) - dla ułatwienia i zmniejszenia biurokracji dołączamy ją do niniejszego wniosku. Nie jest to łączenie trybów - zatem prosimy kwalifikować niniejsze pisma jako dwa środki prawne - wniosek oznaczoną - I i odrębną petycję oznaczoną II - vide - J. Borkowski (w:) B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania..., s. 668; por. także art. 12 ust. 1 komentowanej ustawy - dostępne w sieci Internet.

Dla odseparowania od wniosku - petycjodawca - postulaty związane z petycją - numeruje nowymi oznaczeniami §1P, §2P, etc

Preambuła petycji:

W kontekście alarmujących informacji dotyczących kosztów ponoszonych przez Urzędy w tym obszarze - w niektórych gminach: Materiał dziennikarski pt. "50 tys. zł rachunku za służbowy telefon. Tyle w tydzień wydzwoniła Hanna Gronkiewicz-Waltz" vide - <http://www.tvp.info/35584545/50-tys-zl-rachunku-za-sluzbowy-telefon-tyle-w-tydzien-wydzwonila-hanna-gronkiewiczwaltz>

§1P) Wnosimy - w trybie Ustawy o petycjach (Dz.U.2018.870 t.j. z dnia 2018.05.10) - o opublikowanie w Podmiotowej Stronie Biuletynu Informacji Publicznej - użytkowanych w Urzędzie wybranych numerów służbowych telefonów komórkowych, których użytkowanie może usprawnić komunikację z Urzędem.

Oczywiście petycja nie dotyczy publikacji w BIP - numerów telefonów, których udostępnienie mogłoby spowodować - nadmierne absorbowanie czasu Decydentów lub numerów, które z innych powodów nie powinny zostać udostępnione.

Zdaniem - wnioskodawcy - pozostała część numerów telefonów komórkowych powinna być opublikowana w BIP - co może przyczynić się do usprawnienia komunikacji z Urzędem.

Jak wynika z analizy dokonanej przez Petycjodawcę - publikowanie wybranych numerów telefonów komórkowych w BIP gmin/miast jest obecnie rzadką praktyką, a komunikacja typu '**z telefon komórkowy - Interesant**' / '**do telefon komórkowy - Urząd**' - może przyczynić się do znacznych oszczędności kosztów połączeń - po stronie Interesantów.

Oczywistą sprawą jest, że to Urząd powinien podjąć arbitralną decyzję, które z numerów telefonów komórkowych nadają się do publikacji w BIP - Petycjodawca wnosi jedynie o dokonanie analizy w tym obszarze.

Zdaniem wnoszącego podmiotu, niniejsza petycja dotyczy z pewnością zakresu wymienionego w art. 2 ust. 3 Ustawy o petycjach, odnosząc się podjęcia działania usprawniającego komunikację z Urzędem, co w oczywisty sposób mieści się w zakresie zadań i kompetencji adresata.

§2P) **Aby zachować pełną jawność i transparentność działań - wnosimy o opublikowanie treści petycji na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego (Adresata) - na podstawie art. 8 ust. 1 ww. Ustawy o petycjach - co jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na publikację wszystkich danych podmiotu wnoszącego petycję. Chcemy działać w pełni jawnie i transparentnie.**

Optymalizację i wdrożenie procedury sanacyjnej - Petycjodawca - rozumie w tym przypadku - jako - ad exemplum - usprawnienie komunikacji w Urzędem.

Pozwalamy sobie powtórzyć, że w opinii Wnioskodawców, Wydziały/Referaty i Urzędnicy (Stanowiska Jednoosobowe) - posiadający w zakresie swoich kompetencji sprawy związane - sensu largo - z ulepszeniem organizacji i usprawnieniem pracy Jednostki, a także lepszym zaspokojeniem potrzeb ludności i redukcją wydatków publicznych - powinny angażować się w tego typu procedury sanacyjne.

Pomimo, że nie wnioskujemy o informację przetworzoną w zakresie wymagającym znacznych nakładów pracy, uzasadniamy nasze pytania stosownie do brzmienia art. 3 ust. 1 pkt. 1 Ustawy o dostępie do informacji publicznej – tym, że przedmiotowa informacja oraz ewentualna późniejsza próba optymalizacji tego obszaru wydaje się szczególnie istotna z punktu widzenia Interesu Społecznego. Nasze stanowisko i "Konstruktywny Niepokój Podatnika" w tej mierze koresponduje z oceną stanu faktycznego podnoszoną przez Media : vide - <http://www.tvp.info/35584545/50-tys-zi-rachunku-za-sluzbowy-telefon-tyle-w-tydzien-wydzwonila-hanna-gronkiewiczwaltz>

Osnowa Petycji/Wniosku:

Wnioskodawca pozwala sobie zwrócić uwagę Decydentów, że jest świadom, iż zamieszczony wyżej materiał prasowy - jest może ekstremalny i dotyczy największej w Kraju Jednostki Samorządu Terytorialnego. Jednakże - z udzielnych odpowiedzi - na zadawane przez Wnioskodawcę pytania w trybie Ustawy o dostępie do informacji publicznej w poprzednich latach - wynika, że w mniejszych gminach - rzeczony koszty są proporcjonalnie - również bardzo wysokie.

Przewidujemy opublikowanie efektów Akcji na naszym portalu www.gmina.pl

§3) Wnosimy o zwrotne potwierdzenie otrzymania niniejszego wniosku i petycji w trybie - jednoznacznych przepisów prawa - na adres e-mail optymalizacja-taryf@samorząd.pl

§4) Wnosimy o to, aby odpowiedź w przedmiocie powyższych pytań złożonych na mocy art. 61 Konstytucji RP w związku z art. 241 KPA, została udzielona - zwrotnie na adres e-mail optymalizacja-taryf@samorząd.pl - stosownie do art. 13 ww. ustawy

§5) Wniosek został sygnowany bezpiecznym, kwalifikowanym podpisem elektronicznym - stosownie do wytycznych Ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz.U.2016.1579 dnia 2016.09.29)

Wnioskodawca:

Osoba Prawna

Szulc-Efekt sp. z o. o.

Prezes Zarządu: Adam Szulc

ul. Polygonowa 1

04-051 Warszawa

nr KRS: 0000059459

Kapitał Zakładowy: 222.000,00 pln

www.gmina.pl www.samorząd.pl

Dodatkowe informacje:

Stosownie do art. 4 ust. 2 pkt. 1 Ustawy o petycjach (Dz.U.2018.870 t.j. z dnia 2018.05.10) - osobą reprezentującą Podmiot wnoszący petycję - jest Prezes Zarządu Adam Szulc

Stosownie do art. 4 ust. 2 pkt. 5 ww. Ustawy - petycja niniejsza została złożona za pomocą środków komunikacji elektronicznej - a wskazanym zwrotnym adresem poczty elektronicznej jest: optymalizacja-taryf@samorząd.pl

Adresatem Petycji - jest Organ ujawniony w komparycji - jednoznacznie identyfikowalny za pomocą uzyskanego z Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu - adresu e-mail !

Komentarz do Wniosku:

Adresat jest jednoznacznie identyfikowany - na podstawie - unikalnego adresu e-mail opublikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Jednostki i przypisanego do odpowiedniego Organu.

Rzeczony adres e-mail - zgodnie z dyspozycją art. 1 i 8 ustawy o dostępie do informacji publicznej - stanowiąc informację pewną i potwierdzoną - jednoznacznie oznacza adresata petycji/wniosku. **(Oznaczenie adresata petycji/wniosku)**

Pomimo, iż w rzeczym wniosku powołujemy się na art. 241 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U.2016.23 t.j. z dnia 2016.01.07) - w naszym mniemaniu - nie oznacza to, że Urząd powinien rozpatrywać niniejsze wnioski w trybie KPA

W opinii Wnioskodawcy Urząd powinien w zależności od dokonanej interpretacji treści pisma - procedować nasze wnioski - w trybie Ustawy o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05) lub odpowiednio Ustawy o dostępie do informacji publicznej (wynika to zazwyczaj z jego treści i powołanych podstaw prawnych).

Zatem - wg. Wnioskodawcy niniejszy wniosek może być jedynie fakultatywnie rozpatrywany - jako optymalizacyjny w związku z art. 241 KPA.

W naszych wnioskach/petycjach często powołujemy się na wzmiankowany art. 241 KPA - scilicet: "Przedmiotem wniosku mogą być w szczególności sprawy ulepszenia organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokajania potrzeb ludności." - w sensie możliwości otwarcia procedury sanacyjnej.

Każdy Podmiot mający styczność z Urzędem - ma prawo i obowiązek - usprawniać struktury administracji samorządowej.

Zatem pomimo formy zewnętrznej - Decydenci mogą/powinni dokonać własnej interpretacji - zgodnie z brzmieniem art. 222 KPA.

Nazwa Wnioskodawcy - jest dla uproszczenia stosowna jako synonim nazwy "Podmiot Wnoszący Petycję" - w rozumieniu art. 4 ust. 4 Ustawy o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05)

Pozwalamy sobie również przypomnieć, że ipso iure art. 2 ust. 2 Ustawy o dostępie do informacji publicznej " (...) Od osoby wykonującej prawo do informacji publicznej nie wolno żądać wykazania interesu prawnego lub faktycznego.

Wnioskodawca - pro forma podpisał - niniejszy wniosek - bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym (w załączeniu stosowne pliki) - choć według aktualnego orzecznictwa brak podpisu elektronicznego nie powoduje bezprzedmiotowości wniosku, stosownie do orzeczenia: Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie I OSK 1277/08. Podkreślamy jednocześnie, iż przedmiotowy wniosek traktujemy jako próbę usprawnienia organizacji działania Jednostek Administracji Publicznej - w celu lepszego zaspokajania potrzeb ludności. Do wniosku dołączono plik podpisany bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, zawiera on taką samą treść, jak ta która znajduje się w niniejszej wiadomości e-mail. Weryfikacja podpisu i odczytanie pliku wymaga posiadania oprogramowania, które bez ponoszenia opłat, można uzyskać na stronach WWW podmiotów - zgodnie z ustawą, świadczących usługi certyfikacyjne.

Celem naszych wniosków jest - sensu largo - usprawnienie, naprawa - na miarę istniejących możliwości - funkcjonowania struktur Administracji Publicznej - głównie w Gminach/Miastach - gdzie jak wynika z naszych wniosków - stan faktyczny wymaga wszczęcia procedur sanacyjnych.

W Jednostkach Pionu Administracji Rządowej - stan faktyczny jest o wiele lepszy.

Zwracamy uwagę, że Ustawodawca do tego stopnia stara się - poszerzyć spektrum możliwości porównywania cen i wyboru różnych opcji rynkowych oraz przeciwdziałać korupcji w Administracji Publicznej - że nakazał w §6 ust. 2 pkt. 2 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, (...) (Dz. U. z dnia 20 stycznia 2011 r.) - archiwizowanie, również wszystkich niezamówionych ofert, a co dopiero petycji i wniosków optymalizacyjnych. Cieszy nas ten fakt niemiernie, przyczyni się z pewnością do większej rozwagi w wydatkowaniu środków publicznych.

Duża ilość powoływanych przepisów prawa w przedmiotowym wniosku, wiąże się z tym, że chcemy uniknąć wyjaśniania intencji i podstaw prawnych w rozmowach telefonicznych - co rzadko, ale jednak, ciągle ma miejsce w przypadku nielicznych JST.

Jeżeli JST nie zgada się z powołanymi przepisami prawa, prosimy aby zastosowano podstawy prawne akceptowane przez JST.

Dobro Petenta i jawność życia publicznego jest naszym nadrzędnym celem, dlatego staramy się również upowszechniać zapisy Ustawowe dotyczące Wnioskowania. Kwestie te Ustawodawca podkreślił i uregulował w art. 63 Konstytucji RP: "Każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej." oraz w art. 54 ust. 1 Konstytucji RP "Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji."

Pamiętajmy również o przepisach zawartych inter alia: w art. 225 KPA: "§ 1. Nikt nie może być narażony na jakikolwiek uszczerbek lub zarzut z powodu złożenia skargi lub wniosku albo z powodu dostarczenia materiału do publikacji o znamionach skargi lub wniosku, jeżeli działał w granicach prawem dozwolonych. § 2. Organy państwowe, organy jednostek samorządu terytorialnego i inne organy samorządowe oraz organy organizacji społecznych są obowiązane przeciwdziałać hamowaniu krytyki i innym działaniom ograniczającym prawo do składania skarg i wniosków lub dostarczania informacji - do publikacji - o znamionach skargi lub wniosku."

Eksperti NIK piszą: "Niewielka liczba składanych wniosków o udzielenie informacji publicznej, liczba skarg złożonych do WSA, jak również liczba pozwów złożonych do sądów rejonowych, świadczyć może o braku zainteresowania w egzekwowaniu powszechnego prawa do informacji publicznej. Z drugiej strony, realizację tego prawa utrudniają podmioty zobowiązane do pełnej przejrzystości swojego działania, poprzez nieudostępnianie wymaganej informacji publicznej" [Protokół pokontrolny dostępny w sieci Internet: LBY-4101-09/2010]. Mamy nadzieję, zmienić powyższą ocenę, być może nasz wniosek choć w niewielkim stopniu – przyczyni się do zwiększenia tych wskaźników.

Postulujemy, ABY NASZA PETYCJA NIE BYŁA W ŻADNYM RAZIE ŁĄCZONA Z PÓŹNIEJSZYM jakimkolwiek trybem zamówienia nie musimy dodawać, że mamy nadzieję, iż wszelkie postępowania będą prowadzone z uwzględnieniem zasad uczciwej konkurencji - i o wyborze oferenta będą decydować jedynie ustalone przez decydentów kryteria związane inter alia z parametrami ofert oraz ceną.

Oczywiście - wszelkie ewentualne postępowania - ogłoszone przez Jednostkę Administracji Publicznej - będące następstwem niniejszego wniosku - należy przeprowadzić zgodnie z rygorystycznymi zasadami wydatkowania środków publicznych - z uwzględnieniem stosowania zasad uczciwej konkurencji, przejrzystości i transparentności - zatem w pełni lege artis.

Ponownie sygnalizujemy, że do wniosku dołączono plik podpisany bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Weryfikacja podpisu i odczytanie pliku wymaga posiadania oprogramowania, które bez ponoszenia opłat, można uzyskać na stronach WWW podmiotów - zgodnie z ustawą, świadczących usługi certyfikacyjne.